

Ministerul Educației al Republicii Moldova

EDUCAȚIE ECOLOGICĂ

Disciplină opțională

CURRICULUM

școlar pentru clasele I-a - a XII-a

Chișinău, 2015

**Aprobat: la ședința Consiliului Național pentru Curriculum, proces verbal nr.5 din 26 august 2015,
prin ordinul Ministrului educației nr.874 din 08 septembrie 2015**

Grupul de lucru pentru actualizarea Curriculumului opțional la Educație ecologică, ediția 2015, ME

1. **Botgros Ion** – dr., conf. univ., IȘE, *coordonator*;
2. **Goraș Mariana** - șef adjunct DÎP, ME, profesor, grad didactic superior, *coordonator*;
3. **Codreanu Igor** - dr., conf. univ., US Tiraspol;
4. **Ursu Ludmila** - dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă”;
5. **Gînju Stela** – dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă”;
6. **Sochircă Vitalie** - dr., conf. univ., US Tiraspol;
7. **Obadă Ghenadie** - dr., profesor, grad didactic întâi, LT cu Profil Real „Mihai Marinciuc”, Chișinău;
8. **Galben-Panciuc Zinaida** – învățător, grad didactic superior, LT „Gh. Asachi”, Chișinău;
9. **Postolache - Călugăru Ana**, profesor, grad didactic superior, LT „Gh. Asachi”, Chișinău.

Grupul de lucru pentru elaborarea Curriculumului opțional la Educație ecologică, ediția 2008, IȘE

1. **Botgros Ion** – dr., conf. univ., IȘE, *coordonator*;
2. **Bocancea Viorel** - dr., conf. univ., US Tiraspol;
3. **Ursu Ludmila** - dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă”;
4. **Gînju Stela** – dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă”;
5. **Sochircă Vitalie** - dr., conf. univ., US Tiraspol;
6. **Donea Victor** - dr., conf. univ., UASM, grad didactic superior;
7. **Odoleanu Natalia** - lector superior universitar, IȘE;
8. **Galben-Panciuc Zinaida** – cercetător științific, IȘE, învățător, grad didactic superior, LT „Gh. Asachi”, Chișinău;
9. **Godoroja Rita** - dr., conf. univ., MET;
10. **Halaim Natalia** - profesor, grad didactic superior, LT „Vasile Lupu”, Chișinău.

Recenzenți:

1. **Capcelea Arcadii** – dr., hab. în biologie și geografie, specialist principal, ECA;
2. **Cojocari Lidia** - dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă”;
3. **Gînju Gheorghe** – dr., profesor, grad didactic superior, LT cu Profil Real „Mihai Marinciuc”, Chișinău.

CUPRINS

- I. Preliminarii**
- II. Repere conceptuale**
- III. Repartizarea numărului de ore pe trepte de învățămînt**
- IV. Învățămîntul primar**
- V. Învățămîntul gimnazial**
- VI. Învățămîntul liceal**

I. PRELIMINARII

Educația ecologică, datorită imenselor implicații: personale, sociale, regionale, naționale, globale și chiar cosmice - constituie unul dintr-ze obiectivele vizate de politicile și strategiile guvernamentale din întreaga lume.

Educația ecologică reprezintă o disciplină opțională cu caracter integrativ, inter/transdisciplinar și se sprijină pe cunoștințele fundamentale obținute prin studiul biologiei, geografiei, fizicii, chimiei, sociologiei, istoriei etc. Această disciplină școlară, cu orientare practică pe tot parcursul de formare, reiterează pe propriile concepte, principii, legi și studiază interacțiunea „Om-Mediu-Om” și consecințele acestora în formarea unui comportament conștientizat și responsabil față de problemele de mediu.

Curriculumul școlar pentru disciplina opțională este adresat tuturor cadrelor didactice din învățământul preuniversitar celor care vor să-și atribuie misiunea de formare a cetățenilor civilizați responsabili de sine și mediu.

Această disciplină urmărește promovarea cunoștințelor fundamentale privind diverse aspecte ale mediului și formarea la elevi a atitudinilor și deprinderilor indispensabile unui comportament responsabil față de mediul de viață în care există.

Școala, prin autoritatea morală pe care o are, poate contribui substanțial în achiziționarea de către elevi a cunoștințelor, capacităților, atitudinilor raportate la un mediu sănătos de existență de a forma absolvenților învățământului preuniversitar a unui comportament adecvat în condițiile impactului antropic actual și conștientizarea de către ei a necesității valorificării raționale, conservării și protecției mediului la nivel local, regional și global.

Curriculumul „Educație ecologică” este destinat autorilor de manuale, cadrelor didactice care vor preda această disciplină școlară (învățătorilor claselor primare, profesorilor de geografie, biologie, fizică, chimie etc.), diriginților, părinților, cadrelor didactice din învățământul superior, cercetătorilor științifici din domeniul științelor educației, organizațiilor non-guvernamentale, tuturor celor implicați direct sau tangențial în educația pentru o viață într-un mediu sănătos.

Învățătorii și profesorii care vor preda această disciplină opțională, vor elabora în baza curriculumului, proiecte didactice de lungă și scurtă durată, activități extracurriculare, luând în considerare specificul și localizarea geografică a instituției de învățământ, tipul activității umane în această localitate, stilul, experiența și interesele elevilor în procesul de formare, relațiile dintre indivizi și mediu, fenomenele și interacțiunile specifice acestora, modificările mediului respectiv, ca

urmare a intervenției omului din această zonă. Curriculumul „Educație ecologică” respectă structura unui curriculum pentru disciplinele școlare de bază, cu deosebire că prezentarea conținuturilor exprimă modul în care temele pot fi elaborate integrat în procesul didactic, ținând cont de specificul geografic al activității umane din această zonă.

II. REPERE CONCEPTUALE

Scopul disciplinei opționale „Educație ecologică”, constă în: *formarea la elevi a unei viziuni integrale relativ de mediu în raport cu noile tendințe de dezvoltare a civilizației, de interacțiune „Om-Mediu-Om” și consecințele acestora, conștientizându-se problemele de mediu și căile lor de soluționare, manifestându-se printr-un comportament responsabil față de menținerea calității lui”.*

Din scopul disciplinei rezultă competențe specifice pentru fiecare ciclu de învățământ: primar, gimnazial și liceal.

Conceptualizarea acestei discipline opționale se bazează pe principiile metodologice ale evoluției sistemului „Natură-Societate”, adică se bazează pe o coordonare a dezvoltării pe reciprocitate și interdependență a acestui sistem. În esență, educația ecologică reprezintă un proces orientat spre formarea la elevi a conștiinței ecologice, prin atitudini, comportamente responsabile și valori în relațiile „Om-Mediu” și „Mediu-Om”, care va orienta elevii spre o activitate conștientă de existență pe Terra a generației contemporane și a celor de viitor. Conștiința ecologică la un grad înalt de formare se referă la cunoașterea de către elevi a legilor, unicitatea mediului natural și a celor legi care vor permite activității umane dezvoltarea durabilă a vieții pe pământ.

Curriculumul școlar elaborat pentru disciplina opțională cuprinde toate perioadele de vârstă ale elevilor. Din această perspectivă se impune un spectru metodologic foarte larg pentru formarea/dezvoltarea personalității elevului la diferite trepte de învățământ. Procesul educațional trebuie să cuprindă cele trei domenii de formare a personalității elevului: *cognitiv, afectiv și psihomotor.*

Unele dintre problemele care se studiază în cadrul disciplinelor școlare fizica, chimia, biologia, geografia sînt orientate spre formarea la elevi a unei viziuni privind unicitatea naturii și a proceselor de pe Terra.

Disciplina opțională „Educație ecologică” se bazează pe următoarele principii:

- **coerenței și continuității** demersului didactic, care constă în proiectarea în ansamblu pe trepte de învățământ și pe clase ale competențelor specifice, subcompetențelor și a conținuturilor în viziune inter/transdisciplinară;
- **accesibilității** în raport cu perioadele de vîrstă realizat prin modul de formulare a competențelor specifice, unităților de conținut și activităților didactice;
- **comutării** sistemice dintre cunoștințele fundamentale, cunoștințele funcționale, soluționarea situațiilor-problemă și aplicarea competențelor specifice de investigare și soluționare a problemelor referitoare la mediu.
- **integralizării/interdisciplinarității** care antrenează toate componentele curriculumului (competențe, subcompetențe, conținuturile, activități de învățare, recomandate) și utilizează unicitatea cunoașterii științifice comune în formarea personalității elevului la toate treptele de învățământ comună pentru disciplinele școlare Științe, Fizica, Biologia, Geografia, Chimia etc.

Conținutul informației științifice din Curriculum este centrat pe trei domenii:

I. Mediile de viață.

II. Interacțiunile „Om-Mediu-Om”.

III. Protecția mediului.

O astfel de selectare a conținutului științific oferă cadrului didactic o bază flexibilă pentru aplicarea lui în cadrul orelor la disciplina opțională.

Informația științifică este repartizată pe trepte de învățământ conform principiului „*de la local la universal*”, ținând cont și de cele patru principii fundamentale pe care se întemeiază concepția acestei discipline școlare.

Disciplina opțională „Educație ecologică” promovează următoarele **valori și atitudini**”.

- *formarea unui stil exigent* în relațiile elevului cu mediile de viață;

- *dobândirea de către elevi a unui comportament responsabil* referitor la starea mediului în care locuiește;
- *manifestarea spiritului de inițiativă* privind protecția mediului de viață.
- *formarea unei responsabilități* motivate în protecția mediului;
- *manifestarea/demonstrarea unui comportament conștient* privind dezechilibrul ecologic care se crează.

În plan european reformele curriculumului școlar reliefează următoarele tendințe: abordarea interdisciplinară, predarea-învățarea cenrată pe elev, relevanța curriculumului pentru elev și pentru societate, dezvoltarea unei atitudini și valori dezirabile, dezvoltarea gândirii critice, învățarea și evaluarea autentică a performanțelor elevilor.

III. Repartizarea numărului de ore pe trepte de învățământ

Treptele de învățământ	Nr. de ore/ săptămână	Nr. de ore/ anual
Învățământ primar (clasele I-IV)	1 oră	34 ore
Învățământ gimnazial (clasele V-IX)	1 oră	34 ore
Învățământ liceal (clasele X-XII)	1 oră	34 ore

IV. ÎNVĂȚĂMÎNT PRIMAR

COMPETENȚE SPECIFICE ale disciplinei opționale Educație ecologică:

1. Utilizarea achizițiilor științifice (noțiuni, legi, principii) specifice ecologiei și protecției mediului ambiant;
2. Explorare/investigare stării ecologice ale mediului ambiant
3. Manifestarea unui comportament favorabil echilibrului ecologic

CLASA I

SUBCOMPETENȚE	CONȚINUTURI	ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (recomandate)
I. Medii de viață		
<p>1.1. Identificarea elementelor mediului înconjurător din localitatea natală (al casei, al școlii, al pădurii, al parcului din localitate);</p> <p>1.2. Distingerea caracteristicilor specifice ale conviețuitorilor omului din mediul înconjurător;</p> <p>1.3. Descrierea modurilor de adaptare a plantelor și animalelor la mediile de viață;</p> <p>1.4. Identificarea relațiilor omului cu celelalte componente ale mediului înconjurător;</p> <p>1.5. Stabilirea impactului deșeurilor asupra calității vieții;</p> <p>1.6. Argumentarea importanței colectării selective a deșeurilor.;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Casa mea. Școala . Clasa. Comunitatea școlară. • Pădurea, parcul, lacul, etc. • Conviețuitori ai omului din mediul înconjurător din localitate <i>plante, animale</i> (caracteristici distinctive). 	<ul style="list-style-type: none"> - Discuții despre starea mediului înconjurător din localitatea natală (al școlii, al clasei, al cartierului, a pădurii din localitate, al parcului); - redactarea prin cooperare a unor reguli de ocrotire a mediului înconjurător; - observarea modului și mediilor de viață a unor plante și animale din mediul înconjurător; - analiza, în situații concrete sau pe baza unor planșe, imagini etc., a modificărilor din viața plantelor, animalelor, omului, determinate de succesiunea anotimpurilor; - recunoașterea părților componente ale unei plante/ale unui animal, pe baza unor materiale din natură, planșe, machete, desene; - relatarea, după un plan, despre rolul viețuitoarelor în mediul apropiat; - compararea animalului adult cu puiul acestuia; - exerciții-joc de stabilire a unor similitudini și diferențe între viețuitoare din mediul înconjurător; <p>Evaluare (în baza unor criterii prestabilite):</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentarea produselor școlare din cadrul proiectului individual: "Vreau să învăț într-o școală frumoasă și curată!";

		- organizarea expozițiilor de desene la tema: "Locul în care mă simt fericit"
II. Interacțiunea om-mediu-om		
<p>2.1. Explicarea ghidată, în baza observărilor, a unor relații de conviețuire în mediul înconjurător din localitatea natală (familie, comunitate de vecini, comunitate școlară; comunitate naturală);</p> <p>2.2. Argumentarea rolului elementelor mediului înconjurător în viața omului;</p> <p>2.3. Determinarea impactului acțiunilor de salubritate a mediului local asupra calității vieții;</p> <p>2.4. Exprimarea opiniilor, emoțiilor, sentimentelor legate de calitatea și starea mediului înconjurător din localitatea natală.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Relațiile în familie, cu vecinii, în comunitatea școlară și dintre elementele mediului în comunitatea naturală. Norme de relaționare. • Rolul elementelor mediului înconjurător pentru viața omului. • Impactul salubrității mediului înconjurător asupra calității vieții omului, plantelor, animalelor. • Deșeurile. Tipuri de deșeuri. Cauzele apariției și consecințele stocării. Colectarea selectivă a deșeurilor. • Comportamente ale copiilor, favorabile/defavorabile mediului înconjurător. 	<ul style="list-style-type: none"> - plimbări de studiu, excursii pentru observarea și explorarea directă a mediului apropiat (școală, curtea școlii, comunitate, cartier, parc, pădure); - redactarea prin cooperare a unor reguli de ocrotire a mediului înconjurător; - exerciții de identificare a unor reguli de protecție în viața cotidiană (de exemplu: pentru utilizarea instrumentelor de măsură, manipularea unor obiecte ascuțite, casabile, fierbinți); - jocuri de rol referitoare la relațiile dintre componentele mediului; - relatări verbale despre starea mediului înconjurător din localitate; - prezentarea unor curiozități prin povestiri, lecturi despre animale, plante și alte elemente a mediului înconjurător; - comentarea unor comportamente pozitive/negative ale personajelor din textele citite; - formularea (dirijată) a concluziilor, raționamentelor - exerciții de clasificare a deșeurilor <p>Evaluare (în baza unor criterii prestabilite):</p> <ul style="list-style-type: none"> - portofoliu care să ilustreze rolul diferitor componente din mediul înconjurător din localitate; - prezentarea produselor școlare din cadrul proiectului de grup "Curățenia - mama sănătății!"
III. Protecția mediului ambiant		
<p>3.1. Elaborarea regulilor de igienă personală a casei, clasei, a mediului înconjurător;</p> <p>3.2. Aplicarea normelor elementare de comportament față de elementele mediului din localitate (oameni, plante, animale, apă,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Igiena mediului înconjurător. Acțiuni de igienizare. Igiena personală a casei. Igiena școlii. Igiena activităților de învățare și odihnă. • Îngrijirea plantelor. (Evitarea 	<ul style="list-style-type: none"> - întocmirea unui program personal de echilibrare a perioadelor de învățare cu cele de odihnă activă și somn în scopul aplicării zilnice; - acțiuni de amenajare și întreținere a spațiului verde al școlii, casei, parcului din localitate (îngrijire, plantare, etc.); - exerciții de stabilire a unor reguli de igienă prin discuții, simulări (de exemplu: igienă alimentară, necesitatea aerisirii camerei,

<p>aer, sol);</p> <p>3.3. Comentarea diverselor comportamente (favorabile/defavorabile) ale copiilor în mediul înconjurător din localitate;</p> <p>3.4. Crearea unor condiții propice vieții unor plante și animale din mediul înconjurător din localitate (acasă, cartier/mahala, școală, parc);</p> <p>3.5. Implicarea directă în acțiuni de menținere a unui mediu ambiant corespunzător în sala de clasă, curtea școlii, acasă, parc, pădure etc);</p> <p>3.6. Crearea unor mesaje de sensibilizare a membrilor familiei, colegilor, vecinilor față de protecția mediului înconjurător din localitate.</p>	<p>contactului cu plante otrăvitoare. Măsuri primare de ajutor în caz de otrăvire)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Îngrijirea animalelor. (Evitarea contactului cu animale vagabonde. (Măsuri primare de ajutor în caz de mușcături, zgârâieturi). • Norme de protecție în cadrul activităților casnice, școlare, din parcuri, etc. 	<p>necesitatea activităților sportive);</p> <ul style="list-style-type: none"> - redactarea unor postere cu reguli de igienă individuală și colectivă; - discuții cu părinții despre atitudinea omului față de mediul înconjurător; - descrierea relației dintre elementele mediului înconjurător pentru menținerea echilibrului ecologic; - activități comune ale copiilor și părinților (concursuri, proiecte etc.) legate de protecția mediului înconjurător din localitate; - acțiuni de colectare a deșeurilor; - rezolvare de probleme din viața cotidiană valorificând achizițiile despre mediul înconjurător și ecologie; - Proiect de grup”Curățenia - mama sănătății!” <p>Evaluare (în baza unor criterii prestabilite):</p> <ul style="list-style-type: none"> - concursuri (săptămânal, semestrial, anual): "Cea mai curată bancă", "Cea mai îngrijită clasă" etc.; - fotocolaj: "Trăiesc în armonie cu natura"; - postere cu reguli de igienă individuală și colectivă.
--	--	---

CLASA a II-a

SUBCOMPETENȚE	CONȚINUTURI	ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (recomandate)
I. Medii de viață		
<p>1.1. Identificarea elementelor mediilor de viață ale omului - localitatea rurală/urbană; ale plantelor și animalelor – terestru, aerian, acvatic, subteran din localitate și vecinătatea ei;</p> <p>1.2. Recunoașterea caracteristicilor specifice ale mediilor de viață ale plantelor și animalelor;</p> <p>1.3. Stabilirea dependenței componentelor mediului local față de schimbările condițiilor climaterice anuale.</p> <p>1.4. Descrierea unor plante și animale care viețuiesc în localitate și vecinătatea localității cât și a factorilor naturali de baza (ape, aer, soluri);</p> <p>1.5. Argumentarea importanței prelucrării deșeurilor și protecției mediului înconjurător;</p> <p>1.6. Stabilirea relațiilor între mediul local de viață și mediul apropiat, țară, Pământ;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vecinătatea casei: bloc locativ/ cartier/mahala (comunitatea vecinilor). • Natura localității natale. • Conviețuitori ai omului din mediul local – plantele și animale (Schimbări în mediile de viață ale plantelor, animalelor determinate de succesiunea anotimpurilor și adaptarea la acestea). • Ocrotirea plantelor și animalelor și a mediilor de viață. 	<ul style="list-style-type: none"> - Plimbări de studiu, excursii, drumeții pentru cunoașterea localității natale și a vecinătății acesteia în diferite anotimpuri; - prezentarea unor texte scurte, povești despre animale și plante, întâlnite în mediul local, pentru a identifica caracteristici de viață ale acestora; - interpretarea unor texte despre impactul condițiilor de mediu asupra plantelor, animalelor în diferite anotimpuri sau în contextul impactului uman; - vizionarea unor filmulețe, prezentări PPT despre locul și mediul de trai al viețuitoarelor; - jocuri de identificare a diverselor plante, animale și a mediilor lor de viață; - completarea calendarului naturii cu simboluri, desene, scurte descrieri /aspecte ale vieții animalelor, plantelor; ocupațiile oamenilor, evenimente legate de mediul local (protecția mediului, ecologie); - recunoașterea unor caracteristici ale anotimpurilor și redarea lor prin diverse mijloace (descrieri verbale, lucrări plastice etc.); - reprezentarea prin diagrame Venn a relaționării mediului local de viață cu mediul apropiat, țară, Pământ; <p>Evaluare (în baza unor criterii prestabilite):</p> <ul style="list-style-type: none"> - relatarea rezultatelor în urma plimbărilor de studiu, excursiilor prin localitatea natală; - portofoliu cu diverse produse școlare care să ilustreze condițiile mediului local în diferite anotimpuri și impactul acestora asupra vieții viețuitoarelor; - poster ”Să ocrotim plantele și animalele din comunitate!”;

SUBCOMPETENȚE	CONȚINUTURI	ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (recomandate)
2. Interacțiunea om-mediu-om		
<p>2.1. Enumerarea obiectelor naturale ocrotite din localitate (rezervații; monumente ale naturii, etc...)</p> <p>2.2. Investigarea adaptărilor unor plante, animalele din localitate și vecinătatea ei la mediile de trai și la succesiunea anotimpurilor;</p> <p>2.3. Relatarea despre modalități de utilizare rațională a componentelor mediului natural în localitate și în vecinătatea ei;</p> <p>2.4. Explorarea modalități de prelucrare a deșeurilor;</p> <p>2.5. Argumentarea consecințelor ce demonstrează exces în colectarea resurselor naturale, vânat, pescuit stabilite în baza unor informații, date;</p> <p>2.6. Stabilirea impactului acțiunilor de salubritate a mediului local asupra calității vieții.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Norme de relaționare în comunitatea locală. • Comportamente favorabile defavorabile ale copiilor în mediul local de viață. • Activități umane care conduc la poluarea mediului local. • Folosirea de către om a plantelor și animalelor din mediul local. • Impactul poluării mediului înconjurător asupra calității vieții din localitate și vecinătatea ei. (raion/municipiu). • (oamenilor, plantelor, animalelor). • Casa curată. Modalități de prelucrare a deșeurilor: reducere, reciclare, reutilizare. 	<ul style="list-style-type: none"> - excursii, drumeții în scopul observării efectelor stării mediului local asupra calității vieții; - observarea unor aspecte dinamice ale realității înconjurătoare prin vizionarea unor filme sau realizarea unor jocuri de rol; - completarea fișelor de observare asupra organismelor vii în condițiile schimbărilor sezoniere; - recunoașterea (în realitate sau în imagini) a unor obiecte naturale din localitate sau vecinătate (raion); - selectarea de imagini, informații cu diferite tematici legate de mediul înconjurător din localitate și din vecinătatea ei; - investigarea adaptărilor plantelor și animalelor la diverse medii de viață; - elaborarea și completarea fișelor de observare asupra organismelor vii în condițiile schimbărilor sezoniere; - observarea efectului poluării asupra plantelor prin experiențe demonstrative (de exemplu: udarea periodică a unei plante cu suc de lămâie simulând ploile acide); - proiect individual/de grup: "Plante / Animale din localitate utile omului". - excursii sau drumeții în scopul observării efectelor stării mediului local asupra calității vieții plantelor, animalelor, omului; - executarea unor desene, postere cu referință la starea mediului din localitate; - întâlniri cu ecologiști, pădurari, botaniști, zoologi; - alcătuirea unor liste de argumente pro-contra colectării de plante, vînatului și pescuitului; - activități de promovare și respectare a unor reguli referitoare la <i>reducerea</i> consumului, <i>refolosirea</i> obiectelor în alte scopuri, <i>reciclarea</i>; - argumentarea (ghidat) a importanței reciclării materialelor refolosibile în scopul reducerii consumului resurselor naturale (petrol, apă, energie) precum și a nivelului emisiilor nocive în aer;

SUBCOMPETENȚE	CONȚINUTURI	ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (recomandate)
		Evaluare (în baza unor criterii prestabilite): <ul style="list-style-type: none"> - expunerea rezultatelor observărilor, experimentelor; - proiect de grup "O viață nouă obiectelor vechi"(prezentarea obiectelor noi create din obiecte folosite, vechi);
3. Protecția mediului ambiant		
<p>3.1. Elaborarea regulilor de igienă a alimentației;</p> <p>3.2. Aplicarea regulilor elementare ale unui comportament propice față de mediul local;</p> <p>3.3. Comentarea diverselor comportamente ale copiilor: favorabile/defavorabile pentru mediul local de viață;</p> <p>3.4. Argumentarea rolului unor organizații și asociații locale de mediu;</p> <p>3.5. Manifestarea disponibilității și dorinței de participare în activități de îngrijire a mediului: curtea școlii, cartier/mahala; parc, pădure, etc.</p> <p>3.6. Crearea mesajelor de sensibilizare a comunității școlare față de mediul înconjurător al localității și vecinătate ei.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Protecția mediului în localitatea natală și vecinătatea sa (raion/municipiu). Ocrotirea parcurilor, pădurilor etc. • Reguli de protecție a mediului local în cadrul activităților umane. • Contribuția copiilor la sensibilizarea comunității școlare față de protecția mediului local. • Acțiuni simple de îngrijire a mediului în sala de clasă, în curtea școlii, parc, pădure (în diferite anotimpuri). Respectarea normelor de igienă în cadrul acestor acțiuni. 	<ul style="list-style-type: none"> - executarea desenelor care să reprezinte comportamente stabilizatoare și perturbatorii ale copiilor față de elementele mediului ambiant; - întâlniri cu reprezentanți ai unor organizații și asociații locale de mediu (servicii de salubritate și înverzire, inspectorate silvice și piscicole, asociații de vânători și pescari etc.) - participarea la acțiunile de salubritate a zonei verzi a școlii, a parcului din localitate, a pădurii etc.; - utilizarea unor unelte și materiale necesare activității de curățare a mediului (greblă, stropitoare, mănuși de protecție); - amenajarea claselor, culoarelor școlii cu plante decorative și îngrijirea acestora; - anchetarea colegilor din alte clase, referitor la atitudinea față de mediul înconjurător; - realizarea de postere, gazete de perete cu diverse mesaje de sensibilizare a semenilor față de mediul înconjurător; - alcătuirea unor postere care cuprind reguli de comportament în mediul natural; - participarea la acțiunile de sesizare, salubritate a zonelor verzi din localitate (parc, pădure); - rezolvarea de probleme din viața cotidiană valorificând achizițiile despre mediul înconjurător și ecologie; <p>Evaluare (în baza unor criterii prestabilite):</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentarea posterelor, gazetelor de perete cu diverse mesaje ecologice, de protecție a mediului înconjurător; - descrierea (oral/în scris) acțiunilor de salubritate a zonelor din jurul școlii, localității.

CLASA a III-a

SUBCOMPETENȚE	CONȚINUTURI	ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (recomandate)
1. Medii de viață		
<p>1.1. Distingerea tradițiilor și obiceiurilor naționale, care reflectă valori de mediu din Republica Moldova;</p> <p>1.2. Recunoașterea unor viețuitoare incluse în Cartea Roșie a Republicii Moldova în baza imaginilor;</p> <p>1.2. Distingerea principalelor caracteristici specifice florei și faunei din localitatea natală;</p> <p>1.3. Identificarea caracteristicilor de apartenență la o comunitate: rurală/urbană;</p> <p>1.4. Stabilirea impactului poluării apelor, aerului, solului asupra calității vieții;</p> <p>1.5. Argumentarea importanței prelucrării deșeurilor și protecției mediului înconjurător;</p> <p>1.6. Sesizarea interacțiunii între componentele mediului din localitate, țară, Pământ.</p>	<p>* Republica Moldova – comunitate de concetățeni de diferite naționalități cu despre tradiții și obiceiuri naționale.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Localitatea urbană/rurală - comunitatea orașenilor/sătenilor. Condițiile de viață din localitate. • Natura țării noastre. Flora și fauna -caracteristici distinctiv. Protejarea și conservarea speciilor florei și faunei sălbatice rare sau pe cale de dispariție din Republică. • Pădurile, apele și solurile Moldovei. 	<ul style="list-style-type: none"> - Prezentarea/selectarea de informații despre tradiții și obiceiuri naționale, care reflectă valori de mediu; - exerciții de plasare a imaginilor cu oameni de diferite naționalități pe harta Republicii Moldova; - identificarea legăturilor stabilite între om, plante și animale, apă, aer, sol realizarea unor estimări, predicții asupra subiectului supus observației, investigației; - vizionarea filmelor, slaidurilor despre natura Republicii Moldova realizarea portofoliilor despre flora și fauna țării noastre; - discuții despre conținutul și rolul Cărții Roșii a Republicii Moldova; - identificarea în imagini, slaiduri, în natură, etc. a plantelor și animalelor incluse în Cartea Roșie a Republicii Moldova; - prezentarea unor legende despre viețuitoare rare sau dispărute din localitate și din țară; - rezolvare/alcătuire de crossworduri, rebusuri cu conținuturi selectate din Cartea Roșie a Republicii Moldova; - reprezentarea prin diagrame Venn a relaționării mediului țării cu mediul local și apropiat de viață, cu Pământul; - prezentarea comunicărilor despre condițiile naturale din localitate; - discuții cu tema: „De ce este astfel în jurul meu?”; <p>Evaluare (în baza unor criterii prestabilite):</p> <ul style="list-style-type: none"> - dialog despre necesitatea conservării speciilor de animale și plante rare sau pe cale de dispariție; - portofoliu despre flora și fauna țării noastre, apele, solurile țării.

2. Interacțiunea om – mediu-om

<p>2.1. Explorarea prin observare directă, ghidat, a stării mediului din localitate, vecinătatea ei, țară;</p> <p>2.2. Investigarea cauzelor și consecințele poluării apelor, solului, aerului în Republica Moldova;</p> <p>2.3. Detectarea impactul stării bazinelor acvatice și solurilor din țară, inclusiv din localitate, asupra calității vieții (oamenilor, florei, faunei);</p> <p>2.4. Relatarea concluziilor în baza observărilor despre starea apelor, aerului și solului din localitate;</p> <p>2.5. Manifestarea atitudinii față de poluarea mediului prin participarea în acțiunile de combatere a cauzelor ce o provoacă.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Norme de relaționare cu concetățeni de diferite naționalități. • Rolul componentelor naturii din localitate pentru viața omului: aerul, apa, solul. • Impactul stării aerului, apei, solurilor din țară, inclusiv din localitate, asupra calității vieții (oamenilor, florei, faunei). • Comportamente ale copiilor față de ape, soluri, aer; floră și faună: favorabile/defavorabile . 	<ul style="list-style-type: none"> - ilustrarea (verbal, prin desen) a regulilor elementare de conviețuire ce sunt/trebuie să fie respectate în comunitate; - comentarea maximelor, proverbelor, citatelor, zicătorilor despre apă, aer, sol etc.; - experiențe, în baza cărora se va demonstra rolul apei, aerului, solului pentru creșterea și dezvoltarea organismelor vii; - observarea surselor de poluare a mediului din localitate; - acțiuni de identificare a comportamentelor distructive ale omului față de mediu prin jocuri de rol, simulări, chestionare (de exemplu: chestionarea membrilor familiei, a prietenilor asupra felului în care depozitează deșeurile); - excursii, drumeții în scopul detectării efectelor activităților umane care conduc la poluarea apelor, aerului, solului; - analiza emisiunilor TV, a articolelor din presă cu referire la gradul de poluare a apelor, aerului, solului; - realizarea unor lucrări simple topografice cu marcarea zonelor supuse pericolului de eroziune, în baza observațiilor în cadrul excursiilor și drumețiilor și a informațiilor prezentate/colectate; - discuții pe tema: „Medii de viață create de om pentru plante și animale” (parcul, livezile, plantele medicinale etc.); - dezbateri în urma vizionării de emisiuni, filme documentare, cu referire la starea ecologică locală, din țară; - proiect de grup: ”Aerul, apa, solul și viețuitoarele. <p>Evaluare (în baza unor criterii prestabilite):</p> <ul style="list-style-type: none"> - eseu structurat: ”Învăț să conviețuiesc cu ceilalți și cu natura”; - hartă topografică simplă a localității cu indicarea zonelor supuse pericolului (alunecări de teren, poluarea apelor, pădurii);
---	--	--

3. Protecția mediului ambiant

3.1. Aplicarea normelor de comportament civilizată în relațiile cu localnicii, cu reprezentanți ai diferitelor identități naționale (în condiții de coexistență);

3.2. Comentarea diverselor comportamente ale copiilor favorabile / defavorabile pentru componentele mediului ambiant (*ape, sol, aer; floră, faună*);

3.3. Propunerea unor măsuri concrete de protecție a componentelor naturii din localitate, țară (ape, sol, aer; plante, animale);

3.4. Manifestarea disponibilității și abilității în acțiuni simple de îngrijire a mediului;

3.5. Participarea în activități de protecție și îngrijire a mediului local.

3.6. Crearea mesajelor de sensibilizare a comunității locale privitor la protecția mediului înconjurător.

- Măsuri de protecție a apelor, solurilor, aerului.
- Cartea Roșie a Republicii Moldova. Plante, animale, ciuperci incluse în Cartea Roșie a Republicii Moldova.
- Acțiuni simple de îngrijire a mediului în sala de clasă, curtea școlii, scuarul din cartier (în diferite anotimpuri). Folosirea mijloacelor de lucru potrivite. Respectarea normelor de igienă în cadrul acestor acțiuni.
- Drumul hârtiei.
- Protecția mediului în localitate. Contribuția copiilor la sensibilizarea comunității față de protecția mediului din localitate.

- realizarea unor desene, colaje, PPT-uri „Sîntem diferiți, dar avem aceeași patrie”;
- elaborarea unui cod de comportament protector în natură;
- crearea de povești despre comportamente stabilizatoare/perturbatorii ale unor personaje preferate în natură;
- redactarea unor comunicări despre unele viețuitoare introduse în Cartea Roșie a Republicii Moldova;
- crearea unei Cărți Roșii a localității;
- jocuri de rol cu tematica măsurilor de protecție a apelor, solurilor, aerului, florei și faunei: „Dacă aș fi directorul uzinei/primarul localității/redactorul ziarului...”;
- confecționarea unui filtru simplu de apă;
- concurs de elaborare și realizare a unor proiecte de îngrijire a mediului din zonele vezi din apropierea școlii, în diferite anotimpuri;
- colaborarea cu serviciile locale de mediu;
- confecționarea și afișarea de postere, semne de atenționare la plante și animale din localitate, incluse în Cartea Roșie a Moldovei;
- participarea în acțiuni de protecție a mediului local.
- rezolvarea de probleme din viața cotidiană valorificând achizițiile despre mediul înconjurător și ecologie;

Evaluare (în baza unor criterii prestabilite):

- prezentarea afișelor, fluturașilor, pancartelor cu mesaje ecologice - semne de atenționare asupra plantelor și animalelor din localitate, incluse în Cartea Roșie a Moldovei;
- filtru de apă (simplu);
- descrierea propriilor acțiuni întreprinse în scopul protecției mediului local.

CLASA a IV-a

SUBCOMPETENȚE	CONȚINUTURI	ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (recomandate)
1. Medii de viață		
<p>1.1. Perceperea planetei Pământ ca mediu global și unic de viață;</p> <p>1.2. Stabilirea relațiilor dintre elementele mediului natural;</p> <p>1.3. Identificarea condițiilor nefavorabile pentru viața oamenilor în cazul distrugerii elementelor mediului ambiant ;</p> <p>1.4. Relatarea despre menirea științei ecologice și organizațiilor ecologiste;</p> <p>1.5. Argumentarea importanței unei alimentații ecologice pentru o viață sănătoasă;</p> <p>1.6. Sesizarea încadrării mediului apropiat, local și al țării în mediul global;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pământul – mediul global de viață al omului, plantelor și animalelor. • Pământul – comunitate umană interculturală; • Relații între factorii de mediu și viețuitoarele Pământului. <i>Relații de nutriție, de răspîndire, de trai, etc.</i> • Alimentația și sănătatea. • Igiena alimentației. Măsuri primare de ajutor în caz de intoxicație alimentară. Plante și ciuperci otrăvitoare. • Încadrarea mediului apropiat, local și al țării în mediul global. • Cooperarea ecologică. 	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de plasare a unor imagini de plante, animale; oameni de diferite naționalități/culturi pe harta/globul Pământului; - realizarea de portofolii, proiecte despre comunități naturale/habitate (deșert, stepă, pădure, ocean etc.); - exerciții practice de elaborare a unor lanțuri de nutriție, rețea de nutriție etc.; - jocuri didactice ecologice „Ecopăianjeniș”, „Călătoria animalelor”, etc.; - lectura unor imagini ce reprezintă piramida alimentară; - prezentarea unor documentare/diapozitive/colaje cu efecte nocive provocate de consumul unor alimente (produse fast-food, excesul de dulciuri etc.); - întocmirea unei liste cu alimente sănătoase; elaborarea unui meniu sănătos; - elaborarea unei liste de reguli de păstrare a produselor alimentare; - exersarea în citirea și înțelegerea etichetelor produselor alimentare (termen de valabilitate, condiții de păstrare etc.); - excursii în natură pentru familiarizarea cu plantele și ciupercile otrăvitoare ; - proiect de grup ” Plante și ciuperci otrăvitoare”; - reprezentarea prin diagrame Venn a încadrării mediului apropiat, local și al țării în mediul global; - exersare/concurs de preparare a unor rețete alimentare sănătoase; - formularea măsurilor de protecție a mediului domeniile de cooperare între popoare în scopul ocrotirii mediului ambiant

		<p>Evaluare (în baza unor criterii prestabilite):</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentarea proiectului de grup ” Plante și ciuperci otrăvitoare”; - evaluarea reciprocă a listelor cu reguli de păstrare a produselor alimentare; - emiterea unor judecăți de valoare cu referire la alimentație;
2. Interacțiunea om –mediu-om		
<p>2.1. Observarea stării mediului din localitățile limitrofe (direct/în baza imaginilor și datelor statistice);</p> <p>2.2. Investigarea relațiilor între factorii de mediu și viețuitoarele Pământului;</p> <p>2.3. Analiza stării ecologice a componentelor mediului înconjurător;</p> <p>2.4. Compararea stării mediului localității cu mediile celor limitrofe;</p> <p>2.5. Identificarea consecințelor, favorabile/defavorabile pentru mediu, ale acțiunilor omului din localitățile limitrofe;</p> <p>2.6. Comentarea în baza criteriilor date a comportamentelor unor copii, sub aspectul exigenței față de mediu;</p> <p>2.7. Evaluarea impactului stării ecologice defavorabile ale mediului asupra sănătății viețuitoarelor în baza observărilor directe/imaginilor (ghidat);</p> <p>2.8. Argumentarea rolului Cărții Roșii a Republicii Moldova și Mondiale în protejarea ariilor naturale din țara noastră, de pe Pământ;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rolul echilibrului în relațiile dintre viețuitoare și mediile lor de viață. • Impactul activităților umane asupra echilibrului în mediu. • Energia. Economisirea și eficiența energiei. • Salvarea planetei. Problemele majore ale umanității – încălzirea globală; epuizarea resurselor de apă; reducerea biodiversității. • Ecologia-știința despre relațiile din organisme și mediile de viață. • Sănătatea – un dar. Importanța echilibrului dintre componentele mediului pentru sănătatea omului. • Obiecte de igienă biodegradabile și alimentația ecologică. 	<ul style="list-style-type: none"> - observări asupra stării mediului din localitățile limitrofe; - colectarea de date utile observației, investigației din surse diferite (cărți, reviste, internet, filme, excursii, experiențe simple); - completarea fișelor de observare privind influența factorilor de mediu asupra vieții omului; - comentarea unor exemple de influență ale omului asupra mediului din localitățile vecine; - crearea unor texte despre rolul echilibrului în relațiile dintre viețuitoare și mediile lor de viață: „Ce s-ar întâmpla dacă ar dispărea insectele/păsările/iarba etc. ?“; - experiențe simple care vor demonstra influența luminii, temperaturii, umidității asupra viețuitoarelor; - completarea fișelor de observare a influenței factorilor de mediu asupra viețuitoarelor; - elaborarea unui glosar de termeni ecologici; - recunoașterea unor intervenții stabilizatoare sau perturbatoare ale omului asupra echilibrului în mediu; - exersarea unor deprinderi de utilizare rațională a unor resurse (oprirea apei în timpul perierii dinților, stingerea luminii odată cu părăsirea camerei, etc.); - concurs de preparare a unor rețete alimentare sănătoase; - exerciții de recunoaștere a unor factori de risc asupra propriei sănătăți, pornind de la prezentarea unor texte scurte, vizionarea unor filme, studii de caz; - organizarea unor expoziții, concursuri de prelucrare a

		<p>deșeurilor: „A doua viață a lucrurilor”; jucării, măști și podoabe pentru Pomul de iarnă din materiale reutilizabile; „Carnavalul copiilor” cu costume din materiale reciclabile; realizarea din materiale din natură a unor lucrări pentru amenajarea estetică a sălii de clasă, camerei, etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> - joc de rol „Convorbire dintre două obiecte ce doresc a fi reciclate/transformate”; - crearea și rezolvarea de probleme matematice, referitoare la efectele economice ale prelucrării deșeurilor; - portofoliu privind starea mediului din localitățile limitrofe. - discuții: „Parcuri și rezervații naturale (în localitatea natală și în localitățile limitrofe). <p>Evaluare (în baza unor criterii prestabilite):</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentarea jocului de rol „Convorbire dintre două obiecte ce doresc a fi reciclate/transformate”; - comunicarea rezultatelor în urma desfășurării observațiilor, experiențelor, rezolvării problemelor de matematică; - descrierea produsul obținut în cadrul concursului de preparare a unor bucate sănătoase; - proiect de grup: ”Aleg să trăiesc sănătos!”
3. Protecția mediului ambiant		
<p>3.1. Redactarea unor reguli de comportament civilizat în mediul natural;</p> <p>3.2. Scrierea unor texte cu mesaj ecologic privitor la utilizarea rațională a resurselor energetice;</p> <p>3.3. Crearea unor mesaje de sensibilizare a oamenilor din localitatea natală, țară pentru un stil de viață exigent față de mediu;</p> <p>3.4. Sesizarea comunității despre transformările defavorabile la care sînt supuse componentele mediului ambiant din localitățile limitrofe în urma unor activități ale</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Medii naturale protejate ale Republicii Moldova: rezervații, monumente ale naturii, landșafturi, arbori seculari. Grădina Botanică și Grădina Zoologică. • Arii mondiale protejate. • Contribuția copiilor la protecția mediilor naturale protejate. • Norme de protecție comune pentru localitățile limitrofe. 	<ul style="list-style-type: none"> - excursii în arii naturale protejate din localitate, în rezervații științifice naturale, Grădini Botanice, Grădini Zoologice; - vizionarea filmelor, ppt-urilor, albumelor, enciclopediilor despre rezervațiile științifice, Grădini Botanice, Grădini Zoologice din Republica Moldova; - exerciții de identificare pe hartă a rezervațiilor științifice naturale; - portofolii, PPT-uri, hipertexte referitoare la anumite rezervații științifice naturale ale Republicii Moldova.; - prezentarea/selectarea de informații despre tradiții și obiceiuri ale diferitor popoare, care reflectă valori de mediu; - concurs de proiecte „Sîntem diferiți, dar avem valori comune de

<p>omului.</p> <p>3.5. Participarea în activități comune de protecție a mediului din localitățile limitrofe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Acțiuni simple de protecție a mediului în școală, în zonele verzi ale localității. Utilizarea mijloacelor de lucru potrivite. Respectarea normelor de igienă în cadrul acestor acțiuni. • Contribuția copiilor la sensibilizarea comunității locale pentru un stil de viață exigent față de mediu. 	<p>mediu”</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretarea unor atitudini ale copiilor față de natură; - concretizarea unor reguli de comportament exigent față de mediu; - vizitarea diverselor organizații ecologice: REC – Moldova, „Mediul și Sănătatea”, „Gutta –club”, „Mișcarea ecologistă” ș.a. - vizionarea filmelor, ppt-urilor, albumelor despre viețuitoare incluse în Cartea Roșie Mondială; - construirea și instalarea cantinelor pentru păsări; - confecționarea unor semne ecologice și amplasarea lor în parcuri, păduri, zona lacului; - acțiuni de informare a familiei și altor persoane cunoscute despre necesitatea clasificării deșeurilor casnice; - programe artistice/scenete, cântece, recitaluri, eseuri dedicate diverselor evenimente legate de educația pentru mediu, ecologie; - colaborări cu în alte școli: dezbateri, proiecte comune de lungă durată, legate de problemele de mediu; - acțiuni-caravane pentru conștientizarea importanței mediilor limitrofe în protecția și conservarea ecosistemelor; - acțiuni de celebrare a „Zilei Pământului”, „Zilei mondiale a Apei”, „Zilei Internaționale a Mediului ” etc.; - amenajarea în clasă, școală a unui afișier, panou „PRO MEDIU” care să fie completat periodic cu articole, desene, afișe cu ocazia diferitelor evenimente specifice; - rezolvarea de probleme din viața cotidiană valorificând achizițiile despre mediul înconjurător și ecologie; - conferințe științifice/mese rotunde cu diverse tematici ecologice, de protecție a mediului; <p>Evaluare (în baza unor criterii prestabilite):</p> <ul style="list-style-type: none"> - proiect de grup: ”Iubește și ocrotește natura!” - prezentarea unui plan de idei (program artistic, colaborare cu elevi din alte localități, caravană ecologică, etc.) - eseu nestructurat: ”Acțiunile mele de mic ecologist”
---	---	--

V. ÎNVĂȚĂMÎNT GIMNAZIAL

COMPETENȚE SPECIFICE ale disciplinei opționale Educație ecologică:

1. Competența de a utiliza unele noțiuni, norme și principii referitoare la mediul ambiant.
2. Competența de a identifica caracteristicile componentelor mediului ambiant.
3. Competența de a dezvolta unele comportamente responsabile în raport cu mediul ambiant.
4. Competența de a proiecta acțiuni de soluționare a unor probleme referitoare la starea mediului ambiant.

CLASA a V-a

Subcompetențe	Conținuturi recomandate	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
I. Medii de viață		
<p>-Generalizarea noțiunilor de bază ce vizează educația ecologică.</p> <p>-Descrierea adaptărilor viețuitoarelor la mediile și habitatele lor de viață.</p> <p>-Clasificarea noțiunilor referitoare la mediul ambiant și protecția lui.</p> <p>-Distingerea diversității organismelor vii din țară.</p> <p>-Proiectarea acțiunilor pentru menținerea integrității mediilor de viață.</p>	<p>-Mediile de viață ale omului: apropiat, local, global.</p> <p>-Mediile de viață ale plantelor și animalelor: terestru-aerian, acvatic, subteran și organismele vii ca medii de viață ale altor organisme.</p> <p>-Locul de trai și de activitate al omului: casa, școala, serviciul, etc. Diversitatea habitatelor (locurilor de trai) ale viețuitoarelor: naturale, artificiale, acvatice, terestre.</p> <p>-Adaptările viețuitoarelor la diverse habitate (pădure, stepă, luncă, lac, stînci, peșteri, etc.)</p> <p>-Factorii mediului ambiant: biotici (plante,</p>	<p>-Lectura și comentarea unor povestiri, texte, articole, publicații, referitoare la mediul ambiant, educație ecologică.</p> <p>-Vizionarea unor filme, casete video, emisiuni TV, în vederea studierii mediului ambiant și explorării lui.</p> <p>-Elaborarea materialelor și completarea "Portofoliului ecologic".</p> <p>-Elaborarea atlaselor ecologice, de ex. „Atlasul plantelor de baltă/pădure, stepă/ cîmpie/specifice localității”, „Atlasul animalelor ocrotite”, etc.</p> <p>-Exerciții de cunoaștere și recunoaștere a unor plante și animale.</p> <p>-Excursii, expediții în mediul natural.</p> <p>-Observarea dirijată a mediilor de viață și habitatelor viețuitoarelor, inclusiv, adaptările la acestea.</p> <p>-Completarea fișelor de observare.</p>

	animale, microorganisme), abiotici (relief, aer, umiditate), antropogeni (omul). -Integritatea dintre mediile de viață ale omului și mediile de viață ale altor viețuitoare.	-Jocuri ecologice.
II. Interacțiunea Om-mediul ambiant-om		
-Generalizarea noțiunilor de bază ce vizează educația ecologică. -Interpretarea relațiilor dintre viețuitoare. -Comentarea consecințelor unor comportamente umane defavorabile mediului și sănătății proprii. -Clasificarea noțiunilor referitoare la mediul ambiant și protecția lui. -Investigarea stării mediului ambiant din localitate, țară. -Estimarea cauzelor și consecințele problemelor de mediu existente în țară. -Proiectarea măsurilor de soluționare a problemelor mediului ambiant din localitate. -Manifestarea comportamentului adecvat propice mediului ambiant.	-Norme de relaționare dintre membrii comunității umane. -Relații dintre viețuitoare: trofice, topice, forice. Lanțuri și rețele de nutriție. Plante, animale, ciuperci, microorganisme utile și dăunătoare omului. -Interacțiunea om-natura nevie, om - natura vie în cadrul țării. -Efectele urbanizării, chimizării agriculturii, poluării mediului asupra calității vieții. -Comportamente ale oamenilor față de mediile și habitatele sale de viață și ale altor viețuitoare. -Atitudini față de consumul apei, energiei electrice. Utilizarea electrocasnicilor. -Producerea și prelucrarea deșeurilor. Clasificarea deșeurilor: menajere, industriale, stradale. Căile de reducere a deșeurilor.	-Exerciții de formare a unor comportamente și atitudini adecvate în raport cu sănătatea proprie și cu natura. -Lectura și comentarea unor povestiri, texte, articole, publicații, referitoare la cauzele și consecințele poluării mediului ambiant. - Realizarea unor expoziții foto, evidențiind intervenția omului în natură. -Organizarea întâlnirilor cu reprezentanții organizațiilor și asociațiilor ecologiste -Exerciții de estimare a consumului de apă, energie electrică. -Elaborarea fișelor pentru „Portofoliul ecologic”. -Participări la discuții, ecodisbateri. -Montarea ecospectacolelor. -Activități practice de amenajare a unor spații naturale. -Jocuri ecologice.
III. Protecția mediului ambiant		
-Generalizarea noțiunilor de bază ce vizează educația ecologică.	-Starea mediului ambiant în republică: a apelor, solului, aerului, biodiversității.	-Elaborarea unui meniu ecologic. -Joc de rol: „Ce pot face eu pentru protecția mediului

<p>-Relatarea importanței fondării Cărții Roșii a Republicii Moldova și a ariilor protejate naționale.</p> <p>-Argumentarea necesității menținerii echilibrului natural prin intervenția rațională a omului asupra mediului ambiant.</p> <p>-Manifestarea disponibilității și abilității în participarea la acțiuni de salubritate a comunităților antropice și naturale.</p> <p>-Propunerea măsurilor de îmbunătățire a calității vieții și de protecție a mediului ambiant.</p> <p>-Participarea la informarea și conștientizarea populației cu referință la necesitatea protecției mediului ambiant.</p> <p>-Descoperirea elementelor de ocrotire a naturii în datinile populare și în folclorul național.</p> <p>-Demonstrarea abilităților de soluționare a diverselor situații-problemă referitoare la mediu.</p>	<p>-Influența stării mediului ambiant asupra calității vieții oamenilor și a altor viețuitoare.</p> <p>-Igiena alimentației. Alimentele ecologice. Aditivii alimentari.</p> <p>-Măsuri de protecție a mediului ambiant în republică. Organizații și asociații republicane /municipale/locale de protecție a mediului.</p> <p>-Drepturile și obligațiile cetățenilor țării față de mediul ambiant.</p> <p>-Protecția mediului ambiant în datinile populare (Drăgaica, Sînzăiene, Floriile, Sf. Dumitru etc.) și în folclorul național (proverbe, zicători, ghicitori, strigături despre natură, etc.).</p> <p>-Cartea Roșie a Republicii Moldova. Organisme introduse în Cartea Roșie a Republicii Moldova.</p> <p>-Diversitatea ariilor protejate din Republica Moldova: rezervații științifice naturale, rezervații naturale, braniști, monumente ale naturii, landșafturi peizagistice, arbori seculari, etc.</p> <p>-Acțiuni de îngrijire a ecosistemelor din localitatea natală, regională, republicană.</p>	<p>ambiant?”</p> <p>-Elaborarea „Cărții Roșii” a localității natale.</p> <p>-Crearea unor afișe, pliante, gazete de perete cu scopul informării și conștientizării populației cu referință la necesitatea protecției mediului ambiant.</p>
---	--	--

CLASA a VI-a

Subcompetențe	Conținuturi recomandate	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
I. Medii de viață		
<p>-Identificarea principalelor noțiuni referitoare la mediu.</p> <p>-Distingerea componentelor mediului.</p> <p>-Modelarea căilor de valorificare rațională a condițiilor și a resurselor naturale de către om.</p> <p>-Analiza varietății condițiilor naturale și a resurselor naturale de pe Terra.</p>	<p>- Noțiuni generale ecologice: mediul natural, mediul uman, mediu ambiant.</p> <p>-Componentele mediului natural: roci, aer, apă, plante, animale, sol.</p> <p>-Componentele mediului uman: omul, așezările umane, activitățile omului.</p> <p>-Noțiuni de condiții naturale. Varietatea condițiilor naturale de pe Terra.</p> <p>-Noțiuni de resurse naturale. Varietatea resurselor naturale de pe Terra.</p>	<p>-Studierea unor fragmente de texte cu conținut ecologic.</p> <p>-Prezentarea componentelor mediului în scheme corelative.</p> <p>-Alcătuirea schemei "Clasificarea resurselor naturale după criteriul de origine".</p> <p>- Analiza Hărții resurselor minerale mondiale prin diverse exerciții.</p> <p>-Analiza colecțiilor de roci.</p> <p>- Studierea ierbarelor.</p> <p>-Studierea imaginilor cu diferite specii de animale.</p> <p>-Elaborarea portofoliului despre condițiile și resursele naturale.</p> <p>-Realizarea jocurilor didactice ecologice.</p> <p>-Observarea liberă și dirijată asupra componentelor mediului natural.</p> <p>-Demonstrarea filmelor cu conținut ecologic.</p> <p>-Alcătuirea schemei „Regiuni cu condiții favorabile, nefavorabile și extreme pentru viața omului”.</p> <p>-Elaborarea portofoliului cu materiale despre primele orașe de pe Terra, despre viața omului în cele mai mari orașe, despre modul de viață rural, adaptarea omului la regiunile cu condiții extreme de viață</p>
II. Interacțiunea Om-mediul ambiant-om		
<p>- Identificarea principalelor noțiuni, norme, principii referitoare la mediu.</p> <p>- Descrierea diferitelor tipuri de</p>	<p>-Viața și activitatea omului în medii și condiții fizico-geografice diverse: deșerturile polare, temperate și tropicale; tundra și silvotundra; pădurile temperate, subtropicale, tropicale și ecuatoriale; silvostepă, stepă, savane; medul</p>	<p>-Studierea unor fragmente de text despre activitatea omului în diverse medii.</p> <p>-Alcătuirea schemei "Interacțiunea componentelor mediului într-o zonă biogeografică".</p> <p>-Alcătuirea schemei "Activitatea economică într-o zonă</p>

<p>medii de viață pentru om.</p> <p>-Compararea activității omului în diferite medii de viață .</p> <p>-Argumentarea interdependențelor dintre componentele mediului natural și cel uman în diferite zone biogeografice.</p>	<p>montan.</p> <p>-Viața omului în mediul rural. Tipuri de activități.</p> <p>-Viața omului în mediul urban. Tipuri de activități.</p>	<p>biogeografică”.</p> <p>-Realizarea portofoliului cu materiale despre viața și activitatea omului într-o regiune biogeografică.</p> <p>-Exerciții de analiză a Hărților complexe.</p>
III. Protecția mediului ambiant		
<p>- Distingerea factorilor și a surselor de poluare a mediului.</p> <p>-Stabilirea corelației dintre cauzele și consecințele poluării mediului.</p> <p>-Propunerea unor măsuri de protecție a componentelor mediului ambiant din localitate.</p> <p>-Argumentarea necesității de valorificare rațională a condițiilor și a resurselor naturale de către om.</p>	<p>-Tradiții naționale de protecție a mediului ambiant.</p> <p>-Factori determinativi în apariția problemelor mediului.</p> <p>-Problema epuizării resurselor naturale și dezvoltarea durabilă.</p> <p>-Poluarea mediului.</p> <p>-Consecințele valorificării neraționale a condițiilor și a resurselor naturale de către om.</p> <p>-Necesitatea valorificării raționale a condițiilor și a resurselor naturale de către om.</p>	<p>-Alcătuirea schemei „Consecințele pozitive și negative ale utilizării resurselor naturale de către om”.</p> <p>-Soluționarea unor situații problemă.</p> <p>-Brainstorming despre modalitățile de valorificare rațională a resurselor naturale.</p> <p>-Elaborarea portofoliului despre valorificarea rațională a resurselor naturale, despre resursele naturale de alternativă.</p> <p>-Redactarea unor referate pentru evidențierea importanței necesității de valorificare rațională a condițiilor și resurselor naturale de către om.</p> <p>-Participări la acțiuni de salubritate și înverzire ale mediului, alte activități naționale (de ex. „Un arbore pentru dăinuirea noastră”, etc).</p> <p>-Elaborarea proiectelor ecologice.</p>

CLASA a VII-a

Subcompetențe	Conținuturi recomandate	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
I. Medii de viață		
<p>-Descrierea unor metode referitoare la monitoringul mediului.</p> <p>-Investigarea stării actuale a calității mediului ambiant.</p> <p>-Interpretarea rezultatelor investigațiilor asupra calității mediului ambiant.</p> <p>-Compararea stării ecologice a mediului ambiant în diferite regiuni ale Terrei.</p> <p>-Aprecierea rolului unui mediu nepoluat pentru menținerea echilibrului în natură.</p> <p>-Argumentarea rolului unui mediu nepoluat pentru menținerea echilibrului în viața omului.</p> <p>-Manifestarea unui comportament adecvat în diverse situații-problemă.</p>	<p>-Calitatea mediului natural în diferite regiuni de pe Terra.</p> <p>- Monitoringul mediului.</p> <p>- Sănătatea omului – bogăție a umanității.</p> <p>- Factorii naturali și antropici ai apariției problemelor de mediu.</p> <p>- Mediul natural în echilibru – leagăn al prosperării civilizațiilor umane de pe Terra: civilizația europeană, civilizația asiatică, civilizația africană, civilizația americană, civilizația austriacă și Oceania.</p>	<p>-Observarea liberă asupra calității mediului natural în diferite regiuni din localitate.</p> <p>-Efectuarea investigațiilor simple asupra calității componentelor mediului apropiat: sursele de energie din locuință, întreprinderile agricole, industriale și mijloacele de transport din localitate.</p> <p>-Analiza indicatorilor statistici.</p> <p>-Alcătuirea diagramelor referitoare la calitatea mediului ambiant.</p> <p>-Exerciții de comparare a diagramelor.</p> <p>-Studierea imaginilor.</p> <p>-Demonstrarea filmelor.</p> <p>-Concursul posterelor la tema „Planeta pe care noi locuim”.</p> <p>-Portofoliu la tema „Eu nu vreau să exist într-un mediu poluat!”</p> <p>-Analiza indicatorilor statistici vizînd evoluția poluării componentelor mediului în secolul al XX-lea.</p>

II. Interacțiunea Om-mediul ambiant-om

<p>-Recunoașterea problemelor mediului.</p> <p>-Analiza cauzelor apariției problemelor de mediu.</p> <p>-Proiectarea căilor de soluționare a problemelor de mediu și a consecințelor lor.</p> <p>-Prognostizarea consecințelor interacțiunii problemelor de mediu.</p> <p>-Manifestarea unui comportament adecvat în diverse situații-problemă.</p>	<p>-Problemele mediului și căile de soluționare a: epuizării resurselor naturale; poluării aerului; poluării apelor; deșertificării; despăduririlor; modificărilor climatice globale; degradării solurilor; degradării biodiversității; modificării peisajelor naturale.</p> <p>-Interacțiunea continuă a problemelor de mediu. Apariția problemelor noi.</p>	<p>-Portofoliu cu materiale la tema „Omul - unul dintre principalii factori ale apariției problemelor de mediu”.</p> <p>-Concursul posterelor la teme ecologice.</p> <p>-Studierea articolelor, fragmentelor de text cu tematică ecologică.</p> <p>-Brainstormingul.</p> <p>-Modelarea unor căi de soluționare a problemelor de mediu.</p> <p>-Alcătuirea schemei „Interacțiunea problemelor de mediu”.</p> <p>-Portofoliu cu informații despre comportamentul animalelor și oamenilor în caz de cutremur, tsunami și alte calamități.</p> <p>-Soluționarea unor situații-problemă.</p> <p>-Ședințe ale clubului ecologic al copiilor la tema „Prin colaborare să soluționăm problemele”.</p> <p>-Demonstrarea filmelor.</p> <p>-Portofolii la teme: „Soluționarea unor probleme de mediu”, „O excursie imaginară într-un parc național, într-o rezervație științifică”.</p> <p>-Concursul posterelor la tema „Noi sîntem în stare să soluționăm problema!”.</p> <p>-Jocuri de rol.</p> <p>-Soluționarea unor situații-problemă vizînd modificările într-un mediu în rezultatul schimbării unui component (amenajarea unei cariere, îndiguirea unui rîu, construcția unui lac de acumulare, defrișarea unui versant împădurit etc.).</p>
---	---	--

III. Protecția mediului ambiant

<p>-Identificarea ariilor naturale protejate.</p> <p>-Demonstrarea necesității</p>	<p>- Rezervațiile științifice. Parcurile naționale.</p> <p>- Monumente cultural-istorice.</p> <p>-Dezvoltarea durabilă.</p> <p>-Legi privind protecția mediului.</p> <p>-Agenda XXI.</p>	<p>-Studii de caz în baza articolelor, fragmentelor de text studiate.</p> <p>-Dezbateri privind necesitatea aplicării cadrului legislativ în soluționarea problemelor de mediu.</p> <p>-Exerciții de analiză a hărților.</p> <p>-Portofoliu cu materiale despre diferite exemple de colaborare</p>
--	--	--

colaborării internaționale în scopul soluționării problemelor de mediu. -Argumentarea necesității aplicării cadrului legislativ în soluționarea problemelor de mediu.	-Organizații, acorduri și convenții internaționale și naționale de protecție a mediului: domeniile de activitate.	internațională și națională în domeniul protecției mediului.
--	---	--

CLASA a VIII-a

Subcompetențe	Conținuturi recomandate	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
I. Medii de viață		
- Generalizarea noțiunilor de bază ce vizează educația ecologică. -Descrierea caracteristicilor componentelor mediului natural al țării. -Argumentarea adaptării organismelor la mediul ambiant al țării.	-Componentele mediului natural de pe teritoriul țării. -Starea actuală a componentelor mediului natural. -Adaptarea organismelor la diverse condiții ale mediului ambiant al țării.	-Lectura și comentarea unor informații referitoare la mediul natural al țării. -Observarea liberă și dirijată a fenomenelor de interacțiune a componentelor mediului natural al țării. -Vizionarea unor filme, casete video, emisiuni TV, în vederea studierii mediului natural al țării. -Completarea "Portofoliului ecologic" cu materiale despre componentele mediului natural al țării. -Exerciții de cunoaștere și recunoaștere a unor specii de plante și animale din țara noastră. -Excursii, expediții în mediul natural al țării. -Observarea dirijată a mediilor de viață ale viețuitoarelor. -Completarea fișelor de observare. -Jocuri ecologice.

II. Interacțiunea Om-mediul ambiant-om

<p>-Generalizarea noțiunilor de bază ce vizează educația ecologică.</p> <p>-Argumentarea interacțiunii dintre componentele mediului natural al țării.</p> <p>-Stabilirea impactului mediului ambiant poluat asupra organismelor.</p> <p>-Proiectarea măsurilor de soluționare a problemelor mediului natural al țării.</p>	<p>-Influența unui mediu poluat asupra componentelor naturii.</p> <p>-Măsuri de soluționare a problemelor mediului natural al țării.</p> <p>-Rolul familiei, școlii, administrației publice locale, a ONG-urilor în protecția naturii.</p>	<p>-Observarea liberă și identificarea cazurilor de degradare a mediului natural al localității.</p> <p>-Elaborarea portofoliului ecologic: “Poluarea naturii de către om”.</p> <p>-Soluționarea unor situații-problemă privind starea ecologică a mediului natural al țării.</p> <p>-Analiza datelor statistice vizînd evoluția poluării componentelor mediului natural al țării.</p> <p>-Realizarea unor expoziții cu imagini, evidențiind intervenția omului în natură.</p>
--	--	--

III. Protecția mediului ambiant

<p>-Generalizarea noțiunilor de bază ce vizează educația ecologică.</p> <p>-Identificarea stării ecologice a mediului ambiant al țării.</p> <p>-Analiza factorilor de poluare și degradare a mediului ambiant al țării.</p> <p>-Argumentarea necesității creării ariilor naturale protejate la nivel național și elaborării Cărții Roșii</p>	<p>-Factorii naturali și antropici în apariția problemelor ecologice ale mediului natural.</p> <p>-Poluarea mediului aerian.</p> <p>-Poluarea mediului acvatic.</p> <p>-Degradarea solului.</p> <p>-Degradarea biodiversității.</p> <p>-Modificările peisajelor naturale.</p> <p>-Arii naturale protejate.</p> <p>-Acțiuni de protecție a mediului natural la nivel local, regional și național.</p> <p>-Codul de reguli ale comportamentului omului în mediul natural.</p>	<p>-Observarea dirijată a surselor de poluare a mediului natural al localității.</p> <p>-Analiza schemei „Sursele de poluare a mediului ambiant”.</p> <p>-Studierea unor articole din legile de protecție a componentelor mediului natural al țării.</p> <p>-Jocuri de rol referitoare la protecția mediului natural.</p> <p>-Discuții privind căile de soluționare a problemelor mediului natural al țării.</p> <p>-Întîlniri cu reprezentanți ai administrației publice locale, specialiști din diferite domenii de activitate cu genericul “Protecția mediului ambiant”.</p> <p>-Acțiuni practice de protecție a mediului natural în localitate.</p> <p>-Elaborarea și completarea codului de reguli ale comportamentului</p>
--	---	--

<p>a Republicii Moldova.</p> <p>-Manifestarea disponibilității și abilității în participarea la acțiuni de protecție a mediului ambiant al țării.</p> <p>-Demonstrarea abilităților de soluționare a situațiilor-problemă referitoare la mediul ambiant al țării în situații concrete.</p> <p>-Manifestarea comportamentului responsabil privind protecția naturii la nivel țară.</p>		<p>omului în mediul natural.</p>
---	--	----------------------------------

CLASA a IX-a

Subcompetențe	Conținuturi recomandate	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
I. Medii de viață		
<p>-Generalizarea noțiunilor de bază ce vizează educația ecologică.</p> <p>-Descrierea caracteristicilor componentelor umane ale mediului ambiant al țării.</p> <p>-Argumentarea adaptării</p>	<p>-Componentele umane ale mediului ambiant al țării.</p> <p>-Starea actuală a componentelor umane ale mediului ambiant al țării.</p> <p>-Adaptarea societății umane la diverse condiții ale mediului ambiant al țării.</p>	<p>-Lectura și comentarea unor informații referitoare la mediul ambiant al țării.</p> <p>-Observarea dirijată a componentelor umane ale mediului ambiant al țării.</p> <p>-Completarea fișelor de observare.</p> <p>-Vizionarea unor filme, casete video, emisiuni TV despre componentele umane ale mediului ambiant al țării.</p>

<p>componentelor umane la mediul ambiant al țării.</p>		<p>-Studierea diverselor surse de informații despre relațiile dintre activitatea omului și mediul natural al țării. -Soluționarea unor situații-problemă privind consecințele activității omului asupra stării naturii din localitate. -Portofoliu despre influența activității omului asupra naturii în localitate. -Studiu de caz privind interacțiunea omului cu natura. -Excursii, expediții în mediul ambiant din țară.</p>
II. Interacțiunea Om-mediul ambiant-om		
<p>-Generalizarea noțiunilor de bază ce vizează educația ecologică. -Argumentarea interacțiunii dintre societatea umană și componentele mediului natural al țării. -Stabilirea impactului mediului ambiant poluat asupra sănătății omului. -Proiectarea măsurilor de soluționare a problemelor mediului ambiant al țării.</p>	<p>-Interacțiunea dintre societatea umană și componentele mediului natural al țării. -Influența unui mediu poluat asupra sănătății omului. -Măsuri de soluționare a problemelor mediului ambiant al țării: legislative, administrative, economice, educaționale, informaționale.</p>	<p>-Exerciții de formare a unor comportamente și atitudini adecvate în raport cu sănătatea proprie și cu natura. -Observarea liberă și dirijată privind interacțiunea dintre societatea umană și componentele mediului natural al țării. -Efectuarea investigațiilor simple asupra calității componentelor mediului apropiat: specificul locuințelor, sursele de energie din locuință, întreprinderile agricole, industriale și mijloacele de transport din localitate, etc. -Analiza datelor statistice referitoare la problemele mediului ambiant al țării. -Organizarea expozițiilor-foto privind starea mediului ambiant al țării. -Concursul ecologic la tema: „Țara mea – meleag nepoluat!”. -Portofoliu ecologic: „Nu vreau să locuiesc într-o localitate poluată!”. -Exerciții de estimare a consumului de apă, produse alimentare, energie. -Elaborarea fișelor pentru „Portofoliul ecologic” -Participări la discuții, ecodezbateri.</p>

III. Protecția mediului ambiant

<p>-Generalizarea noțiunilor de bază ce vizează educația ecologică.</p> <p>-Identificarea rolului monitoringului mediului ambiant al țării.</p> <p>-Participarea la acțiuni de protecție a mediului ambiant al țării.</p> <p>-Manifestarea comportamentului responsabil privind protecția mediului ambiant al țării.</p>	<p>- Monitoringul mediului ambiant al țării și racordarea acestuia la standardele Uniunii Europene.</p> <p>-Acțiuni de protecție a mediului natural la nivel local, regional și național.</p> <p>- Colaborarea transfrontalieră în domeniul protecției mediului ambiant cu statele din Bazinul Mării Negre și din Bazinul Dunării.</p> <p>-Codul de reguli ale comportamentului omului în mediului ambiant.</p>	<p>-Studierea unor articole din legile de protecție a patrimoniului natural și cultural-istoric al țării.</p> <p>-Studiu de caz referitor la drepturile și responsabilitățile elevului față de mediul ambiant al țării.</p> <p>-Jocuri de rol privind protecția mediului ambiant al țării și colaborarea Republicii Moldova cu Uniunea Europeană în domeniul protecției mediului ambiant.</p> <p>-Colectarea și studierea informațiilor despre colaborarea țării noastre cu alte state în domeniul protecției mediului ambiant.</p> <p>-Activități comune ale elevilor, părinților și profesorilor în domeniul protecției mediului ambiant în localitate.</p> <p>- Portofoliu la tema: „Ce ași face eu pentru protecția mediului ambiant, dacă ași fi președintele țării, ministru al mediului, om de afaceri, etc.”.</p> <p>-Elaborarea și completarea codului de reguli ale comportamentului omului în mediul ambiant.</p>
--	---	--

V. ÎNVĂȚĂMÎNT LICEAL

COMPETENȚE SPECIFICE ale disciplinei opționale Educație ecologică:

1. Competența de a investiga starea ecologică a mediului ambiant.
2. Competența de a dezvolta unele comportamente responsabile ale omului în cadrul mediului ambiant.
3. Competența de a soluționa unele probleme ecologice ale mediului ambiant.

Clasa X-a

Subcompetențe	Conținuturi recomandate	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
I. Starea ecologică a mediului natural		
<p>-Argumentarea rolului factorilor geocologici în formarea și modificarea mediului natural.</p> <p>-Investigarea stării mediilor naturale.</p> <p>-Interpretarea relațiilor dintre componentele mediului natural.</p>	<p>- Factorii geocologici de modificare a mediului natural.</p> <p>- Caracterizarea și starea mediilor naturale.</p> <p>- Tipurile de relații între elementele mediului natural.</p>	<p>-Descierea mediului natural.</p> <p>- Observări asupra stării mediului natural.</p> <p>-Vizionarea unor diapozitive, casete video, emisiuni TV, în vederea studierii mediului natural.</p> <p>-Studiu de caz privind starea mediului natural.</p> <p>-Observarea dirijată pentru identificare tipurilor de relații din mediul natural.</p> <p>-Jocuri de rol referitoare a reelațiile dintre componentele mediului natural.</p> <p>-Alcătuirea schemelor de interacțiune a componentelor naturale.</p> <p>-Descrierea unor situații-problemă vizînd sursele de poluare a mediului natural.</p> <p>-Jocuri ecologice.</p>
II. Interacțiunea Om-mediu ambiant-om		
<p>-Aprecierea influenței condițiilor naturale asupra apariției și dezvoltării civilizației umane.</p> <p>-Diferențierea calității favorabile, mai puțin favorabile și</p>	<p>- Rolul condițiilor naturale în dezvoltarea civilizațiilor umane.</p> <p>- Calitatea favorabilă și nefavorabilă a mediilor pentru viața omului.</p> <p>- Sursele de poluare și de degradare a</p>	<p>-Descrierea condițiilor naturale, care au influențat dezvoltarea civilizațiilor umane.</p> <p>-Dezbateri în cadrul unor scenarii care pun în evidență relațiile dintre componentele naturii și om pe parcursul etapelor de evoluție a civilizațiilor umane.</p> <p>-Descrierea principalelor caracteristici ale mediilor, favorabile,</p>

nefavorabile a mediului pentru viața omului. -Identificarea surselor de poluare și de degradare a mediului ambiant.	componentelor mediului natural. Poluarea naturală.	mai puțin favorabile și nefavorabile pentru viața omului. - Realizarea unor expoziții cu imagini, evidențiind rolul mediilor, favorabile, mai puțin favorabile și nefavorabile pentru viața omului. -Analiza datelor statistice vizînd evoluția poluării componentelor mediului natural. -Vizionarea unor diapozitive, filme video, emisiuni TV, în vederea studierii tipurilor de poluare naturală la nivel global, regional și local.
III. Protecția mediului ambiant		
-Manifestarea unui comportament adecvat în cadrul mediului natural. -Aplicarea măsurilor de protecție a mediului natural. - Elaborarea unui cod privind comportamentul omului în mediul natural.	- Rolul familiei, școlii, administrației publice locale și al ONG-urilor în conservarea și pritecția mediului ambiant. - Codul privind comportamentul omului în mediul natural.	-Portofoliu ecologic: „Măsuri de protecție a mediului natural”. Discuții despre diferite măsuri de protecție a mediului natural. -Activități de propagare a culturii ecologice în comunitate prin antrenarea familiei, a școlii, a autorităților publice locale și al ONG-urilor. -Elaborarea unei liste de reguli de comportare în mediul natural. -Organizarea olimpiadei școlare la educația ecologică și de protecție a mediului natural. -Participarea la acțiuni de ameliorare și protecție a mediului natural din localitatea natală.

Clasa XI-a

Subcompetențe	Conținuturi recomandate	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
I. Impacul antropic asupra mediului ambiant		
-Investigarea stării mediilor antropizate și a celor antropice. -Aprecierea impactului activităților umane asupra mediului natural.	- Factorul antropic de modificare a mediului ambiant. - Dinamica influenței activității umane asupra mediului natural (vînatul, pescuitul, agricultura, industria).	-Exerciții de descriere a mediului uman. -Jocuri de rol referitoare la relațiile dintre componentele mediului uman. -Analiza datelor statistice privind starea mediului uman. -Vizionarea unor diapozitive, filme video, emisiuni TV

<p>-Stabilirea căilor de valorificare rațională a resurselor naturale în prezent și scenariile pentru un viitor durabil.</p>	<p>- Căile de valorificare rațională a resurselor naturale în prezent.</p>	<p>despre influența activităților umane asupra mediului natural și consecințele.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Descrierea unor situații-problemă, vizînd sursele de poluare a mediului antropic. -Dezbateri privind importanța resurselor naturale pentru dezvoltarea civilizației umane. -Portofoliu despre avantajele valorificării resurselor naturale regenerabile la nivel global, regional și local. -Excursii, expediții în mediul ambiant din țară.
<p>II. Interacțiunea Om-mediul ambiant-om</p>		
<p>-Identificarea surselor de poluare și de degradare a mediului uman (antropic și antropizat).</p> <p>-Descrierea influenței unor ramuri economice (agricultura, industria și transportul) asupra mediului natural și asupra sănătății omului.</p> <p>-Manifestarea unui comportament adecvat în cadrul mediului uman (antropic și antropizat).</p>	<p>- Sursele de poluare și de degradare a componentelor mediului uman.</p> <p>- Influența agriculturii, industriei și a transportului asupra mediului natural și asupra sănătății omului.</p> <p>- Europa – casa noastră comună. Ecologia și protecția mediului ambiant la nivel european.</p>	<p>-Descrierea surselor de poluare și de degradare a componentelor mediului uman.</p> <p>-Vizionarea unor diapozitive, filme video, emisiuni TV, în vederea studierii impactului surselor de poluare a mediului uman.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Aprecierea influenței agriculturii, industriei și transporturilor asupra sănătății omului. - Observarea și realizarea unor expoziții cu imagini, evidențiind sursele de poluare și degradare din localitatea natală. -Prelucrarea surselor de informare TIC și întocmirea unui portofoliu ecologic cu privire la acțiunile de promovare a educației ecologice în statele Uniunii Europene. -Participări la discuții, ecodezbateri cu participarea specialiștilor din domeniul protecției mediului.
<p>III. Protecția mediului ambiant</p>		
<p>-Proiectarea măsurilor de protecție a mediului uman.</p> <p>-Elaborarea unui cod de comportament al omului în mediul social-uman.</p>	<p>- Codul privind comportamentul omului în mediul antropic.</p> <p>- Modalități de organizare și desfășurare a taberelor ecologice în Republica Moldova și în România.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Exerciții de formare a unor comportamente și atitudini adecvate în raport cu sănătatea proprie și cu mediul ambiant. -Elaborarea unei liste de reguli cu privire la comportamentul în mediul uman. -Organizarea și participarea la acțiuni de ameliorare și protecție a mediului uman local. -Studierea unor articole din legile de protecție a patrimoniului

		natural și cultural-istoric al țării. -- Portofoliu la tema: „Ce ași face eu în cadrul unei tabere ecologice? Ce obiective naturale și cultural-istorice aș vizita? Vreau să contribui la unele amenajări ale mediului ambiant.
--	--	--

Clasa XII-a

Subcompetențe	Conținuturi recomandate	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
I. Starea și valorificarea mediului ambiant		
<p>-Diferențierea relațiilor om-natură și a principalelor probleme cu caracter global.</p> <p>-Aprecierea rolului factorilor istorici și economici în dezvoltarea civilizației umane și a mediului ambiant.</p> <p>-Identificarea problemelor care apar ca rezultat al utilizării resurselor naturale și măsurile care se impun.</p>	<p>- Interacțiunea factorilor naturali și a celui antropoc în cadrul mediului ambiant. Starea actuală a componentelor mediului ambiant.</p> <p>- Influența factorilor istorici și economici asupra dezvoltării umanității.</p> <p>- Căile de valorificare rațională a condițiilor și a resurselor naturale.</p>	<p>-Jocuri de rol referitoare la interacțiunea factorilor naturali și a celui antropoc în cadrul mediului ambiant.</p> <p>- Studierea diverselor surse de informații despre starea actuală a componentelor mediului ambiant la nivel global, european, național și local.</p> <p>- Ecodezbateri cu privire la rolul factorilor istorici și economici asupra dezvoltării civilizației umane:</p> <p>-Analiza unor situații-problemă, care argumentează rolul pozitiv și negativ al factorilor istorici și economici în tendințele actuale de evoluție a mediului ambiant.</p> <p>-Vizionarea unor diapositive, filme video, emisiuni TV despre căile moderne de valorificare rațională a resurselor naturale.</p> <p>-Elaborarea unor proiecte orientate spre valorificarea rațională a resurselor naturale din țara noastră și din localitatea natală.</p> <p>-Portofoliu despre avantajele valorificării resurselor naturale regenerabile la nivel global, regional și local.</p>

II. Interacțiunea Om-mediul ambiant-om

<p>-Analiza consecințelor degradării mediului ambiant pentru natură și sănătatea omului.</p> <p>-Conștientizarea necesității colaborării internaționale în soluționarea problemelor de mediu.</p> <p>-Determinarea căilor de menținere a echilibrului ecologic dintre natură și om.</p>	<p>- Consecințele degradării mediului ambiant pentru sănătatea omului.</p> <p>- Rolul colaborării internaționale în protecția mediului ambiant. Organizații, acorduri și convenții internaționale ecologice și de protecție a mediului ambiant.</p>	<p>-Descrierea consecințelor degradării mediului ambiant pentru sănătatea omului.</p> <p>-Studierea diferitor surse de informații: internaționale, naționale și locale (medicul de familie) despre maladiile caracteristice populației în dependență de calitatea factorilor de mediu.</p> <p>-Ecodezbateri pe diferite situații, care confirmă faptul că, problemele de mediu nu pot fi soluționate fără o colaborare largă la diferite niveluri în cadrul localității, țării și cu statele vecine.</p> <p>-Vizionarea unor diapozitive, filme video, emisiuni TV, care pun în evidență eficiența colaborării internaționale în rezolvarea diferitor probleme ale mediului ambiant.</p>
---	---	--

III. Protecția mediului ambiant

<p>-Realizarea măsurilor de protecție a mediului ambiant.</p> <p>-Elaborarea unui cod privind comportamentul omului în mediul ambiant.</p>	<p>- Codul privind comportamentul omului în mediul ambiant.</p> <p>- Educația ecologică și spirituală prin organizarea taberelor de vară.</p>	<p>-Exerciții de formare a unor comportamente și atitudini adecvate în raport cu sănătatea proprie și cu mediul ambiant.</p> <p>-Elaborarea unei liste de reguli cu privire la comportamentul în mediul uman.</p> <p>-Organizarea și participarea la acțiuni de ameliorare și protecție a mediului uman local.</p> <p>-Organizarea unor sondaje ecologice în cadrul școlii și comunității locale, pentru a aprecia atitudinea populației în raport cu problemele locale de mediu și sănătatea publică.</p>
--	---	--